

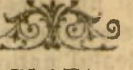
ROMÂNIA NOUĂ

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Abonamente:

1 Lună: 10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni: 25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preoți și învățători: prețul jumătate.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOLALĂ

REDACȚIA, Ulița Gogol No. 39

ADMINISTRAȚIA
Bul. Alexandru cel Bun, Pașaj
Chişinău,

Director: Dr. ONISIFOR CHIBU

Iese în fiecare zi de lucru.
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

„PACEA“ DUSMANILOR SI ISTORIA NOASTRA

Acum cinci sute de ani, în Ianuarie 1418, se scobora în bolnița Mănăstirii Cozia trupul celui ce fusese în viața pământescă Mircea cel Bătrân, Domn al țării Românești din neamul Basarabilor.

După o domnie lungă și plină de slavă, după o viață plină de osteneți și zburcări, după ce și întinsese domnia sa mult peste hotarele moștenite dela înaintașii săi, după ce câștigase biruințe, cari vor rămânea pe vecie un titlu de mândrie a neamului nostru, căci între cei biruiți se afla și zugrumătorul libertății popoarelor din Balcani, temutul Baiazid Fulgerul, bătrânul Dominitor închinându-și ochii se ducea să-și ia locul cuvenit între marii neamului nostru, așezându-se în rândurile celor dintâi.

O coincidență din cele ce isvorăsc din tainele nepătrunse ale istoriei face ca pomenirea morții acestui luptător neînfricat pentru steagul creștinătății, pomenire care din pricina vitregiei vremurilor ce le străbatem n'a putut fi sărbătorită după vrednicie, să cadă tocmai într-o vreme când unii din dușmanii noștri caută să ne despoaie de drepturi, cari au fost câștigate de brațul de fier al acestui vestit conducător de oaste, dibaci diplomat, calități împodobite de o modestie rară.

La București, unde o soartă crudă a silit o țară de eroism și jertfă să înceapă tratativele de pace cu dușmanii, cari îi doresc moartea, Bulgarii rupți din jugul Turcilor, pe care l-au purtat din timpul lui Mircea cel Bătrân, prin mult și nobil sânge românesc ne dispută dreptul de stăpânire asupra Dobrogei care ar fi patrimoniul bulgăresc și vorbesc și de oarecare interese îndreptățite probabil tot ale lor — și tot așa de îndreptățite ca și cele asupra Dobrogei, — asupra Basarabiei.

E nevoie să înșirăm din nou titlurile noastre istorice, pe cari ne bizuim când nici nu admitem discuția asupra acestui punct, să aducem dovezi istorice, cari au fost desfășurate pe larg în timpul din urmă de mai mulți cercetători învățați și în deosebi de autoritatea științifică a

d. N. Iorga, dovezi pe cari le recunosc și învățații din tabăra aliaților lor și cărora ei nu le pot opune nimic serios?

Să scoatem datele statistice, cari arată că majoritatea populației a acestei provincii, elementul băstinaș, productiv, organizator este elementul românesc, adevărit în aceste ținuturi din cea mai adâncă vechime ca continuator al colonistilor români, pe când cei cu pretențiile sunt niste oaspeți pripășiți miluiți de sufletul primitiv românesc?

Să arătăm opera de civilizație a statului român, de când această nenorocită provincie turcească a trecut ca consecință naturală a desfacerii stăpânirii turcești la nordul peninsulei balcanice în puterea Românilor, singurii și adevărații moștenitori?

Nu, n'avem nevoie, căci aceste sunt fapte cunoscute de toată lumea și dacă le amintim e numai spre a învedera încă odată în puține cuvinte netemeinicia și absurditatea pretențiilor bulgărești, cari prin deasupra lor repețire și formulare nu câștigă nimic în temeinicie și dreptate.

Ne folosim numai de prilejul acestei aniversări spre a pune în fața pretențiilor vecinilor noștri, robi ai Turcilor, pe când pe tronul Țării Românești strălucia un Mircea și umplea Europa de faima vitejiilor sale, aceste cuvinte din titlatura sa domnească păstrată în hrisoavele sale, începând de pe la 1387: „mare voevod și domnitor a toată țara Ungro-Vlahiei și al părților de peste munți, încă și spre părțile tătarești, și Amalșului și Făgărașului, herțeg, și Banatului dela Severin domn, și de amândouă părțile pe toată Dunărea până la marea cea mare și cetății Dăstorului stăpânitor“.

Pe noi urmașii acestui Domn, Bulgarii cu aliații lor vreau să ne taie de la „marea cea mare“, de la Marea Românească a lui Mircea și să ne înădușe răsuflarea de popor liber, pe când ei doresc să se răsfățe pe malurile a trei mări.

Dar aceasta nu se va întâmpla niciodată!
George Tofan

Cavaleria noastră

Românii au avut din cele mai vechi timpuri oștișă călărească, care a câștigat multe biruințe. În războiul de astăzi, cavaleria României a dovedit din nou în lupta cu dușmanul, că știe să se bată cu același avânt și îndrăzneală care i-a adus recunoștința neamului și lauda străinilor. Astăzi sabia călăreștilor noștri nu mai fulgeră peste capetele Nemților, căci vânzarea Rușilor a adus-o la neputință.

Cântece din Ardeal

Destul sânge ai vărsat,
Scump Ardeal nevinovat.
Pentru o pajură străină,
Țară bună și blajină.

Apele, în unda lor,
Plâng de jalea fraților.
Clocotind pornesc la vale,
Pătrunse de chin și jale.

Ti-ai jertfit aproape totul,
Numai Murdășul și Oltul
Ne-au rămas ca amintire,
Leagăn dulce de iubire

Iar în munți și pe câmpie
Vântul bate cu urgie,
Nici o pasăre nu cântă
Numai codrul se frământă.

Al acelor, ce-s Români,
Ardeleni, pribegi străini,
Câmpul tău plin de verdeață
Ne mai ține în viață.

În Ardeal totul suspină,
Țara mea, țară străină,
Tu n'ai dreptul la cuvânt,
Decât numai în mormânt.

Moartea seceră 'n Ardeal,
Oameni scumpi cu ideal.
Numai munții din Abrud
Câte blesteme ascund.

Drepturi, pentru tine nu-s
Să trăești pe o treaptă sus,
Floarea neamului se gată,
Tu rămâi tot subjugată....

Zvon s'aude-acum de pace...
Bine-ar fi, dacă s'ar face
Dreptate și pentru tine,
Să duci ele mai senine.

N. Marin

Pacea româno-rusă

Gazetele românești de la Iași publică următorul comunicat oficial:

„În urma înțelegerii dintre guvernul român și cel bolșevic, relațiile dintre România și Rusia au fost reluate“.

Reluarea acestor relații înseamnă că se vor putea înapoia în România, în curând, toți suptii români pe cari guvernul comisarilor poporului îi oprise în Rusia.

Pierarea misiunii franceze din România

— Generalul Berthelot la Chişinău. —

Am rămas singuri...

Eri au plecat, pentru a se înapoia în țara lor, și cei din urmă membri ai misiunii franceze, care venise de un an și-au fost cei mai credincioși tovarăși, credincioși și în bine și în rău.

În frunte cu generalul Berthelot, șeful misiunii franceze, au părăsit pământul românesc cei cari au fost părași în stăruință gloriei nepărășite dela Mărășești, — chează luminoasă că tot ce se petrece acum la noi și cu noi — fiindcă nu se poate altcum — este numai cea trecătoare, nu este pagina din urmă a

Tratativele de pace ale României

Până ce rezultatul tratativelor dela București vor lămuri pe deplin situația României, ne vom mărgini la acest loc să dăm numai informații despre mersul acestor tratative.

Bulgaria este reprezentată la aceste tratative prin Tonceff, ministru de finanțe, Momciloff, vicepreședinte al Sobraniei, Kustoff, deputat, profesorul Milețici și generalul Tantiloff. Germania este reprezentată prin delegații cari au sosit dela Brest-Litovsc.

Din Iași a plecat la București comisiunea economică.

Românii subjuogați și „pacea“.

Românii de pretutindeni s'au adunat în cea dintâi republică românească pentru ca să poată vesti lumii întregi năzuințele și durerile lor. Alegerea acestui loc pentru răspândirea ideilor n'a fost o întâmplare, ci un fapt bine chibzuit.

Ideile democratice cari din ce în ce prind rădăcini mai adânci în poporul basarabean îngăduie Românilor, din ori ce colț ar fi ei, să-și arete dorințele lor cu privire la organizarea și viața lor publică și națională din viitor.

Acesta este primul pas care a fost făcut spre ideea tuturor Românilor. Lucrurile însă încep să meargă spre sfârșitul lor. România la care totdeauna ne-am adresat cu multe speranțe, tratează acum cu dușmanii săi mulți soartea noastră. De dibăcia și pătrunderea delegațiilor ei atarnă dacă viața noastră națională va curge în viitor fără piedeci sau vom fi osândiți să ducem o luptă mai aprigă cu toate mijloacele și pe toate căile.

N'avem motive să ne întoim că după atâtea suferințe să nu ni se iee în vedere dorințele noastre sfinte. Întrădevăr, starea Țării nu e aceeași față de toate țările unde trăiesc Români. Nu e însă mai puțin adevărat și drept, că țara mamă cu toată autoritatea ei este datoare să aperse cauza copiilor ei. Toți Români, ori unde s'ar afla, mai cu seamă în mase compacte, trebuie să aibă libertatea de a se desvolta în spiritul strămoșilor. Până acuma au fost cu desăvârșire oprți în dezvoltarea lor Români din Serbia, din Basarabia, ca și Români de peste Nistru. Sirentonia diplomatică a amânat pe politicienii Românilor în așa fel în cât și drepturile la viața națională în Macedonia câștigate cu multe jertfe sângeroase au fost,

după războiul pentru libertatea popoarelor, suprimate de aceia cari au fost cei dintâi cari au sfintit acest drept ca să-l respecte toată lumea. Ajungându și scopul nu l-au mai respectat însuși ei față de alții.

Situația politică de astăzi este așa de gravă în cât nu ne permite să nădăjduim că pacea cu Germania ne va aduce unirea, singura țintă a tuturor Românilor.

Nu e însă de prisos, ba chiar interesele de viață ale neamului nostru o cer, ca pe lângă toată gravitatea situației politice, să arătăm dorința noastră de liberă desvoltare culturală și de unire națională. Sub ori și ce condițiuni se va încheia pacea la București, una trebuie să se aibă în vedere mai ales că în țările ocupate de dușmanii Românilor noștri nu pot răsufla românește.

Și dacă astăzi, când Germania pune pace cu țările mici, drepturile Românilor nu sunt încă recunoscute, noi suntem încredințați că recunoașterea noastră ca popor de viață națională unitară ne va veni prin Aliații noștri la pacea generală.

Căci nu-i cu putință ca sângele nostru care a curs din belșug în acest războiu îngrozitor, să fi fost vărsat degeaba.

Dr. A. Popovici.

S'A ISPRĂVIT...

În articolul de fond din „Svobodnaja Bessarabia“ de la 24 Februarie citim cuvintele: „S'a isprăvit...“

Cineva a hotărât soarta Rusiei, a vândut-o cu bucată și cu totul. „Absurdul geografic“ nu mai este, spre bucuria geografilor politicieni și politico-geografi, și în schimbul geografiei a venit zoologia, ca principii alături unei vieți noi, fără aventuri și cântări sentimentale, dar cu o poftă de ură și de minunată mistuire. Mai departe se pune vina pe țarism, apoi în culori negre se zugrăvește starea de azi a sufletelor și la sfârșit se pune întrebarea, dacă cu bună seamă nu se poate trăi în înțelegere și frație?

Înțelegem, ca domni conducători ai gazetei pomenite numesc mișcare „zoologică“ mișcare naționalistă din Rusia. Ce-i drept, poate că sunt în ea și elemente extreme. Dar de vina pentru aceasta nu e atât „zoologia“ și nu numai „țarismul“. Da, țarismul a educat poporul rusesc în ideea de superioritate chiar și „zoologică“ față de popoarele cucerite. Poporul ușor să-l îndrepti încotro vrei, mai ales când ai la îndemână toate mijloacele, cum le-a avut țarismul rusesc. Și noi nu învinuim atât poporul rusesc întunecat, cât pe conducătorii lui. Când spunem chiar că ne-au trădat rușii, și atunci înțelegem paturile conducătoare — până la revoluție cele din jurul țarului, după revoluție cele din jurul lui Mihucov, pe de-o parte și cele din soviete pe de alta.

Căci nici unele, nici altele nu și-au dat seama că popoarele vor să trăiască nu numai în libertate politică și dreptate socială, dar mai vreau și libertatea și dreptatea națională. Conducătorii mișcărilor intelectuale rusești, acești oameni anumiți și cunoscuți de toată lumea, nici ei n'au ținut seama de acestea.

Pușchin de pilda se strică cu Adam Mișchevici, când acesta arată durerea sa pentru starea

poporul leşese sub Nicolae I. Pilde de acestea avem multe. Ele, şi nu altceva au stărnit în suferinţele tuturor luptătorilor pentru idealul naţional...

Căci când te asupra ţării, ştii că nu o face aceasta poporul rusesc, iar când pe ţară îl sprijină Puşchin şi alţi conducători ai gândirii ruseşti, atunci vedea, că şi poporul este înnoiat faţă de tine.

Aceasta a fost istoria naţionalităţilor ingenuchiate prin război, sau chiar de bună voie, ca georgianii.

Şi acum, noroadele Rusiei şi caută dreptatea. Să nu se prea tânguie d. Faresov, căci şi intelectualii ruşi sunt vinovaţi cu ceva faţă de popoarele slabe.

Se culege acum aceia ce s'a semănat.

oători de semine, cum le-ar zice bătrânul poet al antichităţii.

Şi prostia e ea noroiul: „cu cât te sbaşi mai mult, cu atât te confundă mai adânc în ea.”

Moldovenii noştri însă—oaci năci ei n'au rămas neatinşi de noroiul bolşevismului—au fost mai norocoşi: căci fraţii lor de pe peste Prut s'au grăbit să-i scape din ghiarele mui prăpad aşa de ruşinos. Prin ei s'a mântuit Basarabia.

Moldovenii însă, n'ar face rău dacă'r mai slăbi-o cu faimoasa „tovarăşie” bolşevistă, însemnându-şi pentru vecii vecilor statul bun şi drept al marelui nostru învăţat lorgan: Vreau egalitate, învăţat a te ridica!

N. C.

Cronica bisericească

Biserica noastră

Biserica noastră moldovenească e oarbă şi mută, cuvântul adevărului din ea lipseşte pentru că capul nu-i după adevăr. Hrana sufletului nostru se cuvine în biserică să fie, dar ea lipseşte pentru că streinii ni-o răpesc. Dumnezeu au dat limbile şi pentru iele au împărţit apostolii. Unde-s apostolii noştri? Ei lipsesc din biserică noastră şi cei puţini şi azi patimesc surzuni.

Pregăsitul Gavriil cu soşirea sa la noi ne-au folosit, că au prins a ne învăţa limba, el o învăţa, dar pe acei care o ştiau îl depăra.

Multă amarăciune sufletească am tras noi moldovenii dela Ruşi, nu numai dela ruşii mireni, ba chiar şi dela duhovnici. Pentru noi moldovenii bisericile au fost numai ca o stelă, dar sufletul bine-credinciosului îşi plânge amarăciunea în mânăstiri.

Prin mânăstiri se află câte-un duhovnic iubitor de neam de popor; acolo poporul aleargă ca fluturii spre lumină şi ca cerbii spre izvoarele apelor.

Cine din moldovenii basarabeni n'au auzit, sau nu-î ştie pe părintele Suruceanu, sau pe părintele Teofan Braghici ziditorii mânăstirilor Condrăşi şi a Izmailului? Dar cine nu le ştie şi patima acestor cuvioşi care au pătimit-o prin surzuni?

Macar că fariseii cei faţărnici şi tănuii ţării noastre tăgăduesc, dar pietrele vor şirga câte cer, ca ziditorul tuturor să-şi verse paharul mâniei sale asupra acestora cari l'au umplut.

Ce naţie la lume au fost aşa de nimicită, precum am fost noi moldovenii de stăpânirea rusească? Biserica ni-au luat-o, graiul ni l'au tăiat, limba ne-au legat-o, gurile ni le-au astupat, încă n'au fost la noi şi nu este viaţa creştinească; norodul nostru ca puhoiul se spârgea într'acolo unde se zărea câte-un suflet părintesc.

Ştie norodul de mucenicii moldovene cîre s'a făcut de acum iar boeri. Cere să se simt de-acum iar boeri. Cere să se simt de-acum iar boeri. Cere să se simt de-acum iar boeri.

Teodor Jireghie

Trei eroi

Intre multele fapte de vitejie săvârşite de ostirea României a fost scoasă la iveală mai cu osbire purtarea de eroi a celor trei ofiţeri din regimentul 16 infanterie loc. Al. Chisilevschi, Const. Tincu şi Const. Ardeleanu.

Companiile 9 şi 10, atacate de puteri mari pe cari le-au respins cu izbândă, au fost bombardate cu atâta înversurare încât aproape toţi oamenii celor două companii au căzut. Duşmanul i-a împresurat pe cei ramaşi, cerându-le să se dea în plan. Atunci cei trei ofiţeri şi-au curmat singurii zilele, decât să cadă în mâinile duşmanului. Ei au murit pe câmpul de bătălie ca nişte adevăraţi eroi.

Fapta lor neasemănat de înalţătoare va rămănea pentru todeauna, ca o pildă minunată de jertfă pentru ţară şi neam.

Cărmuirea armatei i-a şi pomunit în cuvinte de laudă bine meritată, iar Nemţii au rămas incremenţi de hotărârea cu care Români ştiu să moară pentru steagul lor.

Amintirea lor va rămănea pe veci în sufletele noastre.

Apa ni se înfăşeează iocana democraţiei ruseşti, în care se tăvăleşe până astăzi vajnicii—mân-

Cursurile Universităţii populare

Marţi 27 Februarie, dela 6—7 p. m. Drepturile şi datorile cetăţeneşti (Prof. S. Cujba).

7—8 p. m. Geografia generală a României (Prof. G. Murgoci).

Miercuri 28 Februarie, dela 6—7 p. m. Medicina populară (D-na Dr. Alistar).

7—8 p. m. Bacteriologie (Dr. Usnievici).

Cursurile D-lor Prof.: O. Ghibu, P. Halippa, I. Mateiu, Pr. Bejan, etc., precum şi conferinţele se vor anunţa în cel mai scurt timp

Vitejii României şi „pacea”

„Neamul Românesc” al dlui N. Iorga scrie în numărul său din urmă:

„Înainte Palatului Regal s'a făcut eri o manifestaţie a mulţimilor luptelor noastre eroice. Soldaţii, cântând cântec de luptă, şi-au arătat credinţa că ajungea mutilarea propriilor lor corpuri.”

Ostirea moldovenească

Gazeta „Sfatul Ţării” tipăreşte un articol, iscalit de d. Cijevski, în care dovedeşte că formarea armatei moldoveneşti nu va fi cu putinţă nici peste câţiva ani, din pricină că poporul de jos şi mai ales tinereţea a fost stricată de propaganda bolşevistă.

Dacă acum soldaţii moldoveni sunt par'că disciplinaţi, apoi e o greşală să se creadă că-i de bună voie. Dovadă bunul din pulul moldovenesc din zilele trecute. Numai prezentei ostilor române se datorează această disciplină înşelătoare.

Deci încheie autorul, mai bine ar fi, decât să se ţie o armată, care costă o mulţime de bani, să fie ea slobozită pe acasă, şi în locul ei pentru paza locurilor publice şi depozitelor etc. să se formeze cele din voluntari cu leafă.

Banii Republicei Moldoveneşti

Ministerul de finanţe al Republicii Moldoveneşti a lucrat un plan pentru scoaterea banilor moldoveneşti.

Se presupune că banii vor fi ca cei româneşti şi dacă nu se va putea tipări anume pentru Republică, apoi se vor cupăra chiar banii româneşti şi vor umbla ca bani moldoveneşti punându-se pe ei o pecete aname. Banii ruseşti vor fi scoşi din circulaţie.

Se vor elibera bani până la 240 milioane de franci.

„Sfatul Ţării”

Şedinţa de seară dela 20 Februarie

Şedinţa se deschide seara la 10 ceasuri 10 mm. sub preşedinţia d-lui Inculţ.

Deputatul Balanez, protestează împotriva învinuirilor dep. Buzdugan şi Crigan, cum că el este bolşevic şi demagog.

Apoi face un raport deputatul Turcan, care împreună cu un tovarăş al lui au fost trimişi după sosirea ostilor româneşti să vadă ce se face la ţară.

Deputatul spune, că în ţară se face o agitaţie negrăit de ticloasă împotriva Românilor şi chiar împotriva Sfatului Ţării, care zice că a vândut ţara.

Duşmanii neamului nostru, în dorinţa lor de a-i apăta pe Moldovenii împotriva Românilor, au ajuns să spună ţăranilor, că ostile româneşti de acia au venit în Basarabia că să-i pună pe boeri din nou în stăpânirea moşilor iar pe ţărani să lucreze câte trei zile în săptămână la a. oşti boeri.

Dar pe unde nu reuşesc nici eu aceasta, ei îi înarmează cu de-a sila pe Moldovenii şi i trimet împotriva ostilor româneşti. Deputatul însuş a întâmpinat într'un loc vro 600 de Moldoveni înarmaţi, bătrâni şi copii, cari fiind întrebaţi încotro merg, au răspuns, că merg să se bata cu Români. La întrebarea, de ce vreau ei să se bata cu Români, ei au răspuns că sunt silşi de bolşevici.

Cu aceşti răsculaţi nu era nici unul care ar fi putut fi scoţit ca comandant, şi când din întâmplare s'au spart numai două bombe aproape de dânsii toţi s'au împuştiat.

Deputatul şi cu tovarăşul lui au fost prinşi într'un sat de ţărani şi bolşevici, când aceştia au înştiinţat că ei sunt din Sfatul Ţării, au fost judecaţi la moarte şi au scăpat numai prin acia, că satul unde îi prinseseră pe dânsii, era satul de naştere al unui deputat şi i-au scos neamurile. Au fost apoi trimişi la Movilău peste Nistru la ştabul bolşevicilor, de unde au scăpat cu fuga.

Şedinţa de zi dela 21 Februarie

Şedinţa se deschide la 1 ceas 15 minute din zi sub preşedinţia d-lui Inculţ.

Urmează dezbaterile instrucţiunii de pământ.

Ministrul Erhan dă oarecare lămuriri indeosebi asupra instrucţiunii.

Dep. Buzdugan aduce aminte despre o ştiinţă numită cazuistică care are de seop să dovedească că albul e negru. Aşa fae acum şi părţitorii boerilor.

Dep. Alistar zice că sunt multe lucruri bune pe pământ dar trebuie să dăm norodului ceea ce se poate azi.

Dep. Misircov îndeamnă să se grăbiască parlamentul cu instrucţiunea, ca să poată oamenii să-măna.

Dep. Iberca îi dojeneşte pe deputaţi şi spune, că dacă el au ştiut, că burghezimea e atât de tare apoi nu trebuia să făgăduiască atâtea în declaraţie.

Dep. Balanez spune că sînt oameni într'u atît de exaltaţi încât îi umirela lor nu vor să vadă nimic e pe pământ. Socialismul e încă şi azi un vis şi trebuie să mai treacă vreme, până când principiile lui se vor împlini.

Dep. Gafencu spune, că adevărat noi am făgăduit socializarea pământului, dar azi luăm numai o măsură, ca să fie pământul să-mănat.

Dep. Crihan vorbind despre chestiunea socialismului spune, că el demult cunoaşte această teorie. Dar idealul acesta nu poate fi azi împlinit.

Oratorul îşi aduce aminte cum în anul 1907 revoluţia ţărănească din România a fost înăbuşită după cererea împărăţilor mari şi puterilor de prin prejur.

Ministrul Sarenco spune că a-fară de cazuistică mai este încă o altă ştiinţă, ştiinţa logiceii şi a dreptului.

Despre semnele care trebuiesc puse pe drumul ce vom merge n'avem ce vorbi, căci peatra viitorului e pusă în declaraţia Sfatului Ţării.

Dep. Babeu-Medicoz protestează împotriva învinuirilor, că el este burghez şi necinstit şi spune, că iubeşte din suflet neamul moldovenesc.

Dep. Bacușcan spune, că ţăranii sunt pregătiţi pentru socializarea pământului.

Dep. Diaconovici spune, că în sate boerii se simt de-acum iar boeri. Cere să se simt de-acum iar boeri. Cere să se simt de-acum iar boeri.

După puţină discuţie încă şedinţa s'a ridicat până seara.

Raportor.

Dela universitatea populară

Sâmbătă în 24 Februarie au urmat alte cursuri la universitatea populară. Întâi vorbeşte D-l P. V. Haneş despre „Literatură şi viaţă”.

Literatura e tot ce are un popor mai bun, mai curat, mai frumos. Literatura e oglinda sufletetească a unui neam. Literatura pregăteşte evenimentele mari în evoluţia istorică a unui neam.

Chiar revoluţia actuală rusească a fost prevestită, ba chiar pregătită de cei mai desăvârşiţi reprezentanţi ai literaturii ruseşti. Tot astfel şi revoluţia cea mare franceză a fost pregătită timp de o sută de ani de-o seamă de poeţi şi filosofi geniali.

Acelaş lucru îl observăm şi în trecutului nostru. Revoluţia dela 1848 în principate au pregătit-o aceli scriitori entuziaşti, cari s'au grupat în jurul „Curierului Românesc” dela Bucureşti şi „Albinei Româneşti” dela Iaşi. Sufletul unui popor îl putem cunoaşte, studiindu-l literatura, care e scrisă de cei mai aleşi fii ai unui neam, de poeţi şi cugetători mari.

Şi noi avem două poezii, cari în trecutului nostru au avut o puternică înrăurire în viaţa noastră politică şi socială. Cea dintâi e: „Deşteaptă-te Române” a lui A. Murăşanu nu prelîndu al revoluţiunii Românilor din Transilvania dela 1848. Această poezie a fost scrisă la 1845. A doua e: „Hora Unirii” a lui V. Alecsandri scrisă la 1857, în care poetul prevesteşte şi pregăteşte Unirea.

Literatura e o treburină a sufletului omenesc. Nu este popor pe faţa pământului—fie el oricât de inapoiat—care să nu-şi aibă povestile, colindele, cântecetele sale.

Popoarele culte au o literatură bogată, dar şi literatura noastră astăzi stă pe-o treaptă egală cu multe literaturi străine.

Literatura îndrumă, răspunde bunăte, iubire şi frum-

usefe... Scrierile literare cuprind voinţa, dorinţele, aspiraţiunile unui neam.

Popoarele culte din Apus îşi iubesc, îşi cinştesc literatura. Tot astfel şi noi să-i cetim, să-i preluăm pe cântăreţii mari, cari au scris în dulcea limbă românească.

Urmează apoi—ca o întregire a lecţiunii d-lui Haneş—cetitul şi tălcurirea celor două poezii amintite, de către d. H. Popa.

D-sa vorbeşte mai întâi despre însemnătatea literaturii indeobşte. Literatura e foarte preţioasă în cercetarea vieţii unui popor. A-rată apoi felurile, sniecutul şi scopul orelor literare. E o mare cerinţă sufletetească de-a ceti, a pricepe ceea-ce cetim şi indeosebi a gusta literatura, de a-şi procura cetitorii o plăcere estetică. Cuvântul în poezii are puterea de a deştepta sentimente.

Apoi tălcurite amănunţit cele două marşuri. „Deşteaptă-te Române” cuprinde toate aspiraţiunile noastre. Poetul prin gloriificarea trecutului voeste să trezească o pornire, o nuzinţă în poporul român de-a nu mai suporta jugul greş şi de a-şi croi un viitor mai bun.

„Hora Unirii” a avut un efect mare, a pregătit marelui eveniment politic al principatelor române.

Aceste două poezii vor fi nişte simboluri în trecutului nostru.

N. T.

ŞTIRILE ZILEI

Consiliul pregătitor al soborului bisericesc va ţinea azi în 27 Februarie, la 6 ceasuri seara, în casa Eparhială din Chişinău o şedinţă plenară, pentru a lua în dezbateri următoarele chestii:

- 1. Constituirea unui comitet executiv.
2. Raportul comisiei financiare privitor la cheltuielile pentru convocarea soborului.
3. Completarea Consiliului cu noi membri.
4. Proiect de regulament pentru afacerile Consiliului.

Pe drumul luminii. Gazeta „Cuvântul Moldovenesc” dă în numărul de Duminecă cea dintâi bucată de literă latină. E începutul frumoasei poezii „Limba românească” de Gh. Sion. Alătura e pusă şi cu buchi ruseşti, ca ţăranii Moldoveni să poată înţelege mai uşor deosebirea în buchi.

Fără îndoială, că litera latină prin frumuseţea ei va câştiga inimă ţăranului, dacă va fi introdus treptat în cunoştinţa ei. P. M. Tota, care, înţelege aşa de bine sufletul ţăranesc, ştie să lucreze cu pricepere pentru ajungerea acestuia seop de mare însemnatate în viaţa naţională a Moldovenilor.

Dela Societatea „Făclia”. Comitetul central al Societăţii a hotărât în şedinţa sa de ieri să publice un concurs, cu premiu de 100 rub, pentru cea mai bună broşură în care să fie descrisă evenimentele săngeroase cari au avut loc la Glodeni (Jud. Bălţi), unde fruntaşul învăţător şi naţionalist Porfiriu Pală a avut să îndure chinuri de mucenic din partea bolşevicilor. Amănuntele concursului se vor publica într'un anunt special.

S'a mai hotărât înfiinţarea unei şcoli de pictură, înredniţându-se studierea acestei chestiuni d-lui Vladimir Cazaclu, vicepreşedintele societăţii.

„Luminătorul”. Revista preoţilor moldoveni ia o înfăţişare tot mai naţională. Numărul pe Ianuarie oşit în zilele acestea, tratează multe chestiuni de ordin politic şi cultural.

Problemele importante ale Basarabiei sunt privite cu interesul ce li se dă azi de toţi Moldovenii adevăraţi. Dar ceea ce am dori să se discute pe larg în această revistă, e naţionalizarea bisericeşti, care trebuie să preocupe preoţimea mai mult decât ori ce altă tagmă.

Pacea lui Troţchi. După ce a adus Rusia în pragul pierzării, guvernul bolşevic a început tratative de pace cu Germania, ca apoi să declare că nu iscălească topsi.

Se pare însă că începe şi Rusia serioasă să se încredinţeze, că aşa nu mai pot merge lucrurile şi că Rusia trebuie să rămănea credincioasă tratatelor ei încheiate cu Franţa.

Un mare număr de organizaţii politice din Rusia au declarat Franţei că pacea încheiată de Troţchi n'are nici o valoare legală...

Gazetele evreieşti din Rusia oprite. Sfatul comisariilor populare rus a oprit, după cum scriu gazetele din Paris, toate gsetele evreieşti din Rusia şi a dat ordin ca redactorii acestor gazete să fie arestaţi. A fost arestat şi preşedintele Comitetului de organizare a congresului rusu evren, care trebuia să se adune la Petrograd.

„ROMANIA NOUA”

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Iese în fiecare zi de lucru

sub conducerea unui comitet de redacţie alcătuit din domnii:

Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Ioan Mateiu (din Transilvania), Vasile Harea, Vlad Cazaclu (Basarabia), Gheorghe Iosan (Bucovina), D. Munteanu-Râmnic (România), Constantin Noe (Macedonia), Dr. Atanasie Popovici (Serbia).

Abonamentul (plata):

Pe o lună: 10 Lei sau 4 ruble
Pe trei luni: 25 Lei sau 12 ruble.

Pentru preoţii şi învăţătorii din Basarabia: pe trei luni 6 ruble.

Redacţia gazetei: Chişinău, Strada Gogol 39.

Administraţia: Bulevardul Alexandu cel Bun-Pasaj.

Cele din urmă ştiri

Franţa şi pacea României

Paris, 23 Februarie. — Gazetele din Paris anunţă că guvernul român a fost nevoit să primească condiţiile de armistitju ale Germaniei. Vina pentru nenorocirea României — scriu gazetele — e Rusia.

Gazeta „Radical” încheie cu vorbele următoare: „Independenţa României va fi apărută la urma urmelor pe frontul din Apus”.

Tulburări săngeroase la Varşovia.

Lyon, 23 Februarie. Din Elveţia se anunţă că în Polonia întreagă continuă tulburări săngeroase. Mai ales la Varşovia mişcarea a fost foarte serioasă.

Autorităţile germane caută să ascundă adevărul, dar nu pot tăgădui că în Polonia este mare nemulţumire din cauza felului cum vor Germanii să deslege chestiunea Poloniei.

De pe frontul din Apus

Lyon, 24 Februarie. — Pe frontul trupelor engleze mare activitate de artilerie de amândouă părţile. Acţiuni de infanterie n'au avut loc.

Pe frontul trupelor franceze, Germanii au încercat un atac în Lorena, dar au fost respinşi, suferind pierderi serioase.

Pe frontul italian activitate de artilerie. B. terile şi aeroplanele engleze au doborât un aeroplan german şi au aprns două baloane captive.

Administraţia gazetei noastre s'a mutat în Bulevardul Alexandru cel Bun, (Passaj), (lângă Tipografia românească).

Pe această adresă să se trimită întreaga corespondenţă privitoare la Administraţie, precum şi mandatele poştale.

CĂTRE CETITORII NOŞTRI

Cum poştă se pare că a început să umble, rugăm pe cetitorii noştri să se grăbească a ne trimite abonamentul (plata pentru foaie). Cei cari au primit până la 31 Decemvrie „Ardealul”, şi ni-au trimis numai 2 ruble, ne mai datoresc câte 1 rublă, iar cei cari ni-au trimis dela 1 Ianuarie 7 ruble şi 50 capecii, ne mai datoresc 5 ruble (pe trei luni). Cei cari primesc foaia fără s'o fi plătit, să se grăbiască a ne trimite cât mai degrabă plata, de oarece tipărirea gazetei ţine mulţi bani.

S'a deschis

Marele Restaurant National al soc. Făclia

Strada Michailovscaia 52 (fost Hotel Franja)

Confort modern, serviciu prompt, loc de întâlnire pentru intelectualii români de pretutindeni, vinuri, taraf de lăutari, cântece româneşti.

Administraţia.

Societatea culturală „FĂCLIA”

caută învăţătorii în cursurile de limba română în şcolile deschise de ea. Învăţătorii, cari doresc să se angajeze la predarea lecţiilor trebuie să posedă pe lângă limba română şi cea rusă. Să se adreseze la cancelaria Societăţii, Michailovscaia No. 52.

Preşedinte Ţanţu.

Înştiinţare

Se aduce la cunoştinţa publicului, că Societatea Culturală „Făclia” deschide o Şcoală Primară mixtă Moldovenească cu patru clase

în localul şcolii oraşeneşti, din uliţa Leovska'a No. 58. Lecţiile sunt fără plată şi se dau la toate obiectele de învăţământ. La sfârşitul cursurilor se dă certificat de absolvire.

Inscrierile se primesc chiar de acum, între ceasurile 10-2, în hotelul „Făcliei”, fost Hotel de France, uliţa Michailovscaia No. 52.

Cursurile vor începe lucrând.

Vice Preşedinte. V. Cazaclu

Înştiinţare

Se aduce la cunoştinţa publică că Ministerul Căilor de Comunicaţie, Poştelor şi Telefoanelor, a luat frumoasa hotărâre ca pe viitor toate imprimările şi pecelete ce-l priveşc să fie scrise în limba moldovenească şi cu literă latină.

Nu mai în cazuri excepţionale se pot alătura şi corespondenţele în limba rusă.

Secretar general, F. Ro tariu

S'a perdut

Un băiat de 13 ani cu numele Nuhâm Slavuski îmbrăcat în straie galbene şi papuci. Cine îl va găsi este rugat a înştiinţa părinţii în uliţa Grasca No. 6, Fischer Slavuski.

D. S. Pesenzon GRAYOR

Chişinău, Bulev. Alexandru (Pasaj), execută orice fel de lucrări (sigile, ş. a.) în aramă şi cauciu.

ORELE DE PRIMIRE

la Ajutorul Ministerului de Interne şi Directorul general al Aprovizionărilor din Republica Moldovenească

sunt dela 1—3 în fiecare zi afară de Dumini şi sârbători

Direcţia Centrală STRADA PUŞCHIN

DENTISTUL-Chirurgien

al Garnizoanei Chişinău

G. B. Borsevschi

primeşte pe d-nii Ofiţeri şi Funcţionari militari după preţuri fixe între orele 11—2 şi 5—7. Plombează cu aur şi cauciu. Coroane de aur.

Str. Puşchin No. 25.

Doctor-Dentistă

Moldovancă

Minehevi-Savelieff

născută ŞAPTEFRĂŢI

Oferă serviciile sale D-lor ofiţeri şi funcţionari militari din armata română.

Primeşte dela 11-4.

Adresa Feodorova 59 în casa Teatrului Făclia.